

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

פיגול בחצי מתיר

כבר נתבאר שברוב המנחות יש ארבע עבודות. (א) קמיצה. (ב) נתינת הקומץ בכלי שרת. (ג) הולכת הקומץ למזבח. (ד) הקטרת קומץ המנחה על המזבח והקטרת הלבונה על המזבח.

והמחשב באחת מעבודות אלו מחשבת פיגול, [שתהא אחת האכילות אחר זמנה], פיגול את המנחה.

ונחלקו רבי מאיר וחכמים בעניין עבודה, שיש בה כמה פעולות, [כהקטרת קומץ ולבונה של המנחה במנחות שיש בהן את שני הדברים הללו], כשאחת נעשית במחשבת פיגול, ואחת נעשית במחשבה נכונה.

- לדעת רבי מאיר נתפגל הקרבן במחשבת פיגול שהיתה בחצי המתיר.

- ולדעת חכמים לא נתפגל הקרבן במחשבת פיגול של חצי מתיר.

< ולדברי רב.

לא נחלקו החכמים הללו, אלא כשהיתה מחשבת הפיגול בחציו השני של המתיר בלבד, [כגון בהקטרת הלבונה שאחר הקטרת הקומץ], אבל כשהיתה מחשבת הפיגול בחציו הראשון של המתיר [בהקטרת הקומץ שקודם הקטרת הלבונה], אף על פי שאת חציו השני של המתיר הקריב הכהן בשתיקה, מודים חכמים, שפיגול, כי כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה, ואם כן, גם גמר עבודת המתיר היתה במחשבת פיגול שהיתה בתחילת העבודה, ומאחר שפיגול בכל המתיר, יש כאן פיגול.

ודווקא כשאותו כהן הקטיר את שני הדברים, אבל אם כהן אחד הקטיר את הקומץ במחשבת פיגול, וכהן שני הקטיר את הלבונה בשתיקה, אין הקטרה שניה על דעת הקטרה ראשונה, ולא נתפגל כל המתיר.

< ולדברי שמואל.

גם כשהיתה מחשבת הפיגול בחציו הראשון של המתיר בלבד, נחלקו חכמים על רבי מאיר, ואמרו, שלא נתפגל הקרבן, כי אין העושה עושה על דעתו הראשונה, ומאחר שלא פיגול בסוף המתיר, אין כאן פיגול אלא בחציו, ולדעתם אין מפגלים בחצי מתיר.

סדר הזאות פר ושעיר של יום הכיפורים

(א) אחת למעלה ושבע למטה בין בדי הארון מדם הפר [=סה"כ 8].

(ב) אחת למעלה ושבע למטה בין בדי הארון מדם השעיר [=סה"כ 16].

(ג) אחת למעלה ושבע למטה בהיכל כנגד הפרוכת מדם הפר [=סה"כ 24].

(ד) אחת למעלה ושבע למטה בהיכל כנגד הפרוכת מדם השעיר [=סה"כ 32].

(ה) י"א שמערבים את דם הפר ודם השעיר, ונותנים משניהם יחד ארבע מתנות על ארבע קרנות מזבח הזהב [=סה"כ 36]. וי"א שנותנים מדם הפר בפני עצמו ארבע מתנות על ארבע הקרנות, וכך מדם השעיר בפני עצמו ארבע מתנות על ארבע הקרנות [=סה"כ 40].

(ו) לדברי הכל נותנים שבע הזאות על טהרו של מזבח מדם הפר ודם השעיר המעורבים זה בזה [=לדעה ראשונה באות ה' סה"כ 43. ולדעה שניה באות ה' סה"כ 47].

(ז) שופכים את שיירי הדם ליסוד מזבח החיצון. י"א שאין הדבר מעכב את הכשר הקרבן, ולכן אינו נמנה במניין הזאות הקרבן. וי"א שהדבר מעכב את הכשר הקרבן, ולכן הוא נמנה במניין ההזאות [=ולפי זה, לדעה שניה לעיל (באות ה') היו 48 הזאות].

פיגול בין בראשונה בין בשניה בין בשלישית

מבואר בברייתא, שבקרבות הפנימיים, שדמם ניתן בכמה מקומות, [א] לפני ולפנים בין הבדים, (רק בפר ושעיר של יום הכיפורים). (ב) בהיכל כנגד הפרוכת. (ג) בהיכל על מזבח הזהב].

- לדעת חכמים, אין פיגול בזריקת הדם, אלא אם כן היו כל המתנות במחשבת פיגול.

- ולדעת רבי מאיר, יש פיגול, אף כשהיו מתנות הדם באחת מהמקומות במחשבת פיגול.

< פשטות לשון הברייתא היא כדברי שמואל, שלדעת חכמים, אין הקרבן מתפגל, אלא כשהיו מחשבות פיגול בכל המתנות, אבל אם היתה מחשבת רק במתנות שבפנים, אינו מתפגל, כי אין פיגול בחצי מתיר, ואין שאר המתנות על דעת הראשונה.

< ובאופן הזה, אי אפשר להעמיד את הברייתא כדעת רב, אלא אם הברייתא היא כדעת האומרים, שכשכהן גדול נפסל באמצע עבודתו, כהן אחר ממשיך בהזאות הדם מהיכן שהפסיק הראשון, ואינו צריך להתחיל את העבודה מהתחלה, שבזה ניתן להעמיד את הברייתא, כשבכל אחת מהמתנות עבד כהן גדול אחד, ולכן אין הקרבן מתפגל, אלא כשהיו מחשבות פיגול בכל המתנות, אבל מחמת דעת ראשונה של זה, לא נתפגל הקרבן בסוף העבודה של חבירו.

< ורבי יישוב את הברייתא כדעת רב, שאף שבשאר מקומות, לדעת חכמים, כל העושה על דעת ראשונה עושה, כאן אין אומרים כן, כי מדובר שהיתה מחשבת פיגול בסדרה ראשונה ובשלישית בלבד, ובאופן הזה אין אומרים כל העושה על דעת ראשונה עושה, שגם המתנות שבסדרה שניה שהיו בשתיקה, היו על דעת הראשונה שהיתה במחשבת פיגול, כי מאחר שלעניין המתנות האחרונות לא הסתמך על דעתו הראשונה, ופירש שוב שעושה במחשבת פיגול, יש מכך ראייה שמה שעשה בשתיקה לא היה במחשבת פיגול כדעתו הראשונה. [ורב אשי לא קיבל ביאור זה, כי לא נזכר בברייתא ששתק באחת מהמתנות, אלא רק שעשה אחת מהן במחשבת פיגול].

< ורב אשי יישוב את הברייתא כדעת רב, באופן אחר, שאף שבשאר מקומות, לדעת חכמים, כל העושה על דעת ראשונה עושה, כאן אין אומרים כן, כי מדובר שהיתה מחשבת פיגול בסדרה ראשונה ובשניה בלבד, אבל לא בשלישית, ובאופן הזה אין אומרים כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה, שגם המתנות שבסדרה שלישית שהיו בשתיקה היו על דעת ראשונות שהיו במחשבת פיגול, כי מאחר שלעניין המתנות במקום השני לא הסתמך על דעתו הראשונה, ופירש שוב שעושה במחשבת פיגול, יש מכך ראייה שהמתנות שעשה במקום השלישי בשתיקה, לא היו במחשבת פיגול כדעתו הראשונה. [והקשו על כך, כי מלשון הברייתא משמע, שעשה רק אחת מהמתנות במחשבת פיגול].

-

כבר נתבאר, שלדעת רבי מאיר, יש פיגול בכל אחת מהזאות פר ושעיר של יום הכיפורים.

- אמנם, לדברי רבה, כן הדין רק כשאחר הסדרה שפיגל בה, נשפך הדם, והביא הכהן פר אחר למתנות הנוספות, שבאופן הזה, מאחר שנשלמה כל סדרה בפני עצמה, בלא הסדרה הבאה, הרי זה כמי שקרב המתיר כמצוותו, שהרי אם היה הדבר בהכשר, לא היה חוזר על אותם המתנות, אף אם היה הדם נשפך, ולכן יש פיגול, אבל אם עשה הכל בפר אחד, מאחר שלא נשלמה עבודתו במקום הראשון, וכבר בו פיגול, הרי זה פסול, וכשבא להזות ממנו במקום השני, דם פסול הוא, ואין כאן גמר הקרבה כמצוותו.

- אבל לדעת רבא, הדין הזה אמור, אף כשעשה הכל בעבודת פר אחד, כי לעניין זה, הזאות שבמקומות האחרונים, נחשבים כגמר עבודה בהכשר, להחשיב את המחשבה שבמקום הראשון כפיגול.

הולכת הקומץ

כבר נתבאר שנחלקו חכמים ורבי מאיר בהקטרת הקומץ שהיא חצי מעבודת הקטרת המנחה, [הכוללת את הקטרת הקומץ והקטרת הלבונה], האם מחשבת פיגול בחצי עבודה זו מפגלת או לא.

וכמו כן נתבאר שבעבודת הקמיצה הנעשית

בקומץ לבדו הכל מודים שמחשבה מפגלת בה כי

בעבודה זו אין אלא קמיצת הקומץ.

ונחלקו אמוראים מה הדין בעבודת הולכת

הקומץ.

לדעת ריש לקיש – מאחר שעבודת ההולכה ישנה

הן בקומץ והן בלבונה, **הרי זו כעבודת ההקטרה**,

שישנה בשניהם, **ולדעת חכמים, המחשב**

מחשבת פיגול באחד מהם, לא פיגל.

ולדעת רבי יוחנן – יש חילוק בין עבודת ההולכה,

לעבודת ההקטרה, שעבודת ההקטרה באה

להתיר, ואי אפשר לבטלה, ועד שלא יוקטרו

הקומץ והלבונה, לא נשלמה העבודה, מה שאין

כן עבודת ההולכה, שאינה מתרת איזה דבר, ואין

הקומץ והלבונה זקוקים בה זה לזה, והיא

נשלמת בכל אחד בפני עצמו, ולכן, לדעת רבי

יוחנן, **כל עבודה כזו שאינה מתרת, יש בה פיגול**

בפני עצמה.

והסיבה ששחיתת אחד מכבשי עצרת נחשבת

כחצי מתיר, כי השחיטה הזו מקדשת את שתי

הלחם, וכל הבא לקדש כבא להתיר, ומאחר ששני

הכבשים זקוקים זה לזה לקדש, שחיתת כל אחד

מהם היא שחיתת חצי מתיר.

ובאמת גם שאר שחיתות קרבנות נחשבות

כמתירות, כי השחיטה מקדשת את דם הקרבן

להקרבה, ולכן המפגל בסימן אחד של השחיטה,

נחשב כמפגל בחצי מתיר, ששני הסימנים

זקוקים זה לזה כדי לקדש את הדם להקרבה.

ומהברייתא משמע כדברי רבי יוחנן.

הקטיר שומשום אחר שומשום ובכל הקטרה

חישב על מנת לאכול שומשום אחר למחר עד

שכלה כל ההקטרה

שלושה נחלקו בדין המנחה הזו, רב חסדא, ורב

המנונא, ורב ששת. אחד אמר פיגול. ואחד אמר

פסול. ואחד אמר כשר.

מתחילה רצו לומר שכל שומשום נחשב כחצי

מתיר, ומחלוקת זו תלויה במחלוקת תנאים :

לדעת רבי מאיר – פיגל כי מפגלים בחצי מתיר.

לדעת חכמים – לא פיגל כי אין מפגלים בחצי

מתיר אבל פסל כדין מפגל בחצי מתיר שפסל.

ולדעת רבי – כשר לגמרי, כי אין חצאי שיעור

אכילה מצטרפים למחשבת פיגול. [דברי רבי בדף

י"ד].

ומסקנה שאין הדין הזה תלוי במחלוקת תנאים

כי :

יתכן שבזה רבי מאיר מכשיר – כי לא היתה אף

פעם מחשבה על כזית שלם.

ויתכן שבזה חכמים מודים שפיגל – כי בצירוף

המחשבות פיגל בכל המתיר.

ויתכן שבזה רבי פוסל – כי לבסוף חישב על

אכילה של כזית שלם.

והטעם של האמוראים החולקים בדין הזה הוא :

אחד אומר שלדברי כל התנאים העושה כן פיגל –

כי הקטרה כזו הקטרה כשרה לכל דבר שדרך

להקטיר כן ואף אכילה באופן הזה היא אכילה

ראויה ואם כן הקטיר כדרכו וחשב על אכילה

כדרכו בחוץ והרי זה כמפגל בהקטרה שלמה.

ואחד אומר שלדברי כל התנאים העושה כן פסל

– כי הקטרה כזו אינה הקטרה כשרה ומאחר

שלא הקטיר את המנחה בהכשר הרי זו פסולה

ולא הותרו שייריה באכילה.

ואחד אומר שלדברי כל התנאים העושה כן לא

פסל כלל והמנחה כשרה – כי אמנם הקטרה כזו

הקטרה כשרה לכל דבר אבל אכילה באופן הזה

אינה דרך אכילה ואם כן הקטיר כדרכו ולא

חישב מחשבת אכילה כדרכה חוץ לזמנו ואם כן

אין כאן מחשבה פוסלת.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

לתרומות לטובת ה"בקיזור"

לפקודת הורביץ

בנק פאגי (52) סניף 183 חשבון 654248

ניתן לתרום גם בפיפל